

Dokumentnamn
YTTRANDE

Datum
2024-05-13

Vårt diarienummer
1.1.3-2024-00146
GD-2024-092
Ert diarienummer
LI2024/00248

Handläggare
Winnie Birberg

Mottagare
Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Vetenskapsrådet har granskat utredningens förslag utifrån sitt uppdrag att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden samt de särskilda uppgifter som myndigheten har i sin roll som forskningsfinansiär och forskningspolitisk rådgivare.

Sammanfattning

Vetenskapsrådet delar bedömningen som presenteras i betänkandet om att det kan finnas skäl att analysera behovet av särskild forskning till stöd för livsmedelsberedskap.

Vetenskapsrådet delar inte bedömningen i att det nationella forskningsprogrammet för livsmedel bör tillföras mer resurser innan behovsanalys har genomförts.

Vetenskapsrådet delar inte bedömningen att det bör införas nya skrivningar i regleringsbrev (eller instruktion) om att beakta livsmedelsberedskap i den forskning rådet finansierar.

Vetenskapsrådet anser att det även bör ingå representanter från akademien inom det föreslagna Livsmedelsberedskapsrådet.

Vetenskapsrådets utvecklade ställningstaganden till förslagen i betänkandet

14.1.2 Analysera behov av särskild forskning, sid. 211

Vetenskapsrådet delar bedömningen i utredningen att det kan finnas skäl att analysera behovet av särskild forskning till stöd för livsmedelsberedskap. Vetenskapsrådet anser en sådan analys bör vara bred och inkludera alla nivåer av forskning, från grundforskning till mer tillämpad forskning, och att den bör utformas i samråd med i första hand forskarsamhället. Att analysen blir bred är centralt, då viktig forskning av högsta kvalitet som på olika sätt

kan ligga till grund för frågor om livsmedelsberedskap ofta sker genom öppna utlysningar av forskningsmedel, utan särskild inriktning.

14.3 Forskning och innovation bör stärkas, sid. 215–216

Vetenskapsrådet delar inte bedömningen att det nationella forskningsprogrammet för livsmedel ska tillföras mer resurser. Vetenskapsrådet anser att långsiktig, fri forskarinitierad forskning är huvudvägen för att uppnå såväl forskning av högsta kvalitet som forskning till nytta för samhället. Givet detta kan det i vissa fall vara motiverat att komplettera med riktade satsningar för att säkerställa finansiering av särskilt angelägna områden och där anser Vetenskapsrådet att nationella forskningsprogram kan vara ett viktigt instrument för att bygga upp koordinerade, tvärvetenskapliga, långsiktiga och strategiska satsningar.

Riktade satsningar av detta slag bör dock motiveras av ett tydligt kunskapsbehov relaterat till en specifik utmaning eller samhällsbehov och de bör föregås av noggranna analyser som utformas i samråd med forskarsamhället. Vetenskapsrådet anser därmed att en eventuell förstärkning av nationella forskningsprogrammet för livsmedel – eller annan riktad satsning på forskning inom området – inte bör aktualiseras innan en sådan behovsanalys, vilket utredningen rekommenderar att Livsmedelsverket ska göra, har genomförts. En sådan analys kan visa vilka aspekter av forskningen som eventuellt kan behöva stärkas.

14.3 Forskning och innovation bör stärkas, sid. 215–216

Vetenskapsrådet delar inte bedömningen att det bör införas nya skrivningar i regleringsbrev (eller instruktion) om att beakta livsmedelsberedskap i den forskning rådet finansierar.

Vetenskapsrådet har i uppgift att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden. En grundläggande förutsättning för detta uppdrag är att forskare fritt ska kunna söka kunskap, välja forskningsmetoder och sprida forskningsresultat.

Det är därför av strategisk vikt att statens finansiering till fri forskarinitierad forskning, som fördelas i öppna, brett definierade utlysningar kan genomföras utan öronmärkning eller särskilda krav på inriktning eller tänkt tillämpning.

14.2 Ett nationellt livsmedelsberedskapsråd ska inrättas, sid. 212

Vetenskapsrådet stödjer förslaget att inrätta ett livsmedelsberedskapsråd. Vetenskapsrådet anser att det i rådet bör finnas en bred representation från

berörda myndigheter och andra samhällsinstanser, inklusive representanter från akademien. Representation från akademien kan säkerställa att rådet har god kunskap om aktuell forskning inom området.

Yttrandet har beslutats av generaldirektören Katarina Bjelke efter föredragning av forskningssekreteraren Winnie Birberg. Vid den slutliga handläggningen har även rådsdirektören Maria Thuveson och chefsjuristen Victoria Söderqvist deltagit.

Katarina Bjelke
Generaldirektör

Winnie Birberg
Forskningssekreterare

Kopia

li.dl@regeringskansliet.se

utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

myndighetshandläggare carl.hogstedt@regeringskansliet.se